



Årsrapport för STRAMA Sörmland 2019

Maria Remén
STRAMA-ordförande
Landstinget i Sörmland

1. Smittspridningen i sjukvården måste minimeras

Vårdhygien:

- Initierar och sammanställer smittspårningar inom på sjukhus, SÄBO och primärvård utifrån Handlingsprogram för multiresistenta bakterier (MRB).
- Grundutbildning vårdhygien landsting/kommun.
- Medverkat som vårdhygienisk expertis vid riskanalyser inom landstinget.

2. Basala hygienrutiner ska alltid tillämpas

Vårdhygien:

- Prevention av vårdrelaterade infektioner (VRI) genom god hygienisk standard Landstinget Sörmland.
- Webutbildning i Kompetensportalen.
- Hygienutbildning har utförts i slutenvård/öppenvård/kommun samt för chefer och Hygienombud.

3. Vårdrelaterade infektioner måste begränsas

Infektionsverktyget (IV):

- Arbete i Förvaltningsgruppen för infektionsverktyget med att fördela data på avdelningsnivå i stället för klinikinivå för att förbättra uppföljningen av VRI-data.

Vårdhygien:

- Utbildning har genomförts i flertalet olika forum t ex vid APT, planeringsdagar, utbildningsdagar samt programmen för nyanställda- och traineesjuksköterskor.
- Vårdhygien har även utfört hygienronder i olika verksamheter för att identifiera och bedöma behovet av vårdhygieniska åtgärder som kan bidra till att minska risken för vårdrelaterade infektioner.
- Vårdhygien har även genom uppspårande, rådgivande, planläggande och samordnande av vårdhygieniska åtgärder arbetat för att minska vårdrelaterade infektioner.

4. Samhällsförvärvade infektioner ska förebyggas

Smittskydd:

Smittskyddsenheten har i uppgift att förebygga och minska spridningen av smittsamma sjukdomar i Sörmland. Det sker genom övervakning, information och utbildning. Information om specifika sjukdomar är tillgänglig för alla vårdgivare i Sörmland på regionens samverkanswebb.

Smittskyddslagen ligger till grund för enhetens myndighetsutövning.

Smittskyddsläkaren leder arbetet vid utbrott av smittsamma sjukdomar och fattar de myndighetsbeslut som krävs.

Nedan följer några exempel på enhetens aktiviteter för att förebygga samhällsförvärvade infektioner.

- Vaccinationskampanjer: Årligt återkommande för influensa och TBE.

STI-prevention:

- Nytt bredare kondomsortiment då Region Sörmland anslutit sig till SKL:s avtal. Erbjudande till elevhälsa/skolsköterskor att beställa kondomer kostnadsfritt (högstadium+ gymnasium.)
- Testadighemma.se
Har markandasfört nya tjänsten, testadighemma.se, för hemtest av klamydia och gonorré,
- World Aids Day
Uppmärksammades bl.a. på länets VC, UM och sjukhusbiblioteken genom en informationskampanj där Folkhälsomyndighetens material "hiv idag" användes för att uppmuntra till testning under vecka 48. Det uppmärksammades även på regionens sociala medier och event på Mälardalens högskola.
- Kunskapsnätverket hiv/STI Mellansverige
Region Sörmland kommer att från 2020 bli en del av Kunskapsnätverket hiv/STI Mellansverige och planerar för gemensamma insatser för 2020 tex. utbildningsinsatser, kampanjer och informationsmaterial.

5. Bakteriologisk odling ska tas före antibiotikabehandling

Unilabs och läkare från infektionskliniken har hållit utbildningar för akutmottagningarna i regionen angående blododling.

Stramaläkare har medverkat regionens podcast Diagnostik och behandling med ämnena urinodling och blododling.

6. Mikrobiologiska laboratoriet måste övervaka det epidemiologiska läget och bistå behandlande läkare, vårdhygien, smittskydd samt lokala Stramagrupper.

Unilabs:

- Rapporterar lokala resistensdata från öppenvård och slutenvård 2 gånger per år.
- Rapporterar multiresistenta isolat som inte omfattas av smittskyddslagen till Smittskyddsmyndigheten.
- Levererar data till Folkhälsomyndighetens databas för resistensövervakning, Svebar.

7. Lokala förskrivnings- och resistensdata måste analyseras ihop och återkopplas

Stramagruppen:

- a. Möte med stramagruppen 4 gånger per år. Gruppen förstärkt med chefsläkare.
- b. Allmänläkare för strama, tjänstgöringsgrad 20%.med start 1 april 2019.
- c. 13 vårdcentralbesök under året med fokus på tonsillit och UVI.
- d. Analys av årets antibiotikaribba för primärvård: Snabbtest för streptokocker (strep A) och handläggning av halsont.

- e. Medrave och Primärvårdskvalitet börjar att användas för att följa upp antibiotikaanvändningen i primärvård.
- f. Uppföljning av antibiotikaförskrivning i öppenvård i databasen Boris. Månadsvis uppdatering av diagram för terapiområde luftvägsinfektioner, urinvägsinfektioner och hud- och mjukdelsinfektioner tillgängliga för verksamheten via intranätet. Skickas per mail till vårdcentraler 1 gång/år.
- g. Genomgång av antibiotikaförskrivning på recept och på rekvisition för slutenvården 1 gång per år med hjälp av statistik från Boris.
- h. Stramaträff slutenvård: Inga regelrätta möten med stramaläkare. Fokus har legat på att implementera antibiotikaronder, se nedan.
- i. Samverkanswebben: Statistik tillgänglig, både lokala och nationella data.
- j. Analys av lokala resistensdata från Unilabs 2 gånger/år. Under 2018 noterades en ökning av ciprofloxacinresistensen hos E coli i blod, som under 2019 gått tillbaka till tidigare observerade nivå på 12%.

Tandvården:

- Diagram i Boris över antibiotikaförskrivning i tandvård. Uppdateras månadsvis. Tillgängligt för landstingets verksamheter.
- Studie av förskrivningen baserat på journalgenomgångar: korrekt indikation, preparat, dosering och behandlingstid. Resultat redovisade på chefsmöten.
- Studie koppling mellan munhälsa-pneumoni hos äldre/ boende på SÄBO klar.

8. Riktlinjer för handläggning av infektioner ska finnas och följsamheten ska mätas

Strama:

- Den enskilt viktigaste händelsen för att förbättra antibiotikaanvändningen och minska risken för resistensutveckling i slutenvården är införandet av antibiotikaronder som skett under 2019. Antibiotikarond genomfördes under 2019 på 13 avdelningar på länets 3 sjukhus. Drygt 1700 patienter diskuterades vid ronderna och i 32% av fallen gjordes någon form av förändring av antibiotika. Av de drygt 600 patienter som behandlades med intravenös antibiotika kunde den intravenösa behandlingen avslutas hos hälften av patienterna, ibland helt, ibland ersatt av riktad per oral antibiotika.
- Uppföljning av Stramas kvalitetsmått för slutenvård:
 - Andelen patienter som initialt behandlas med penicillin eller vid icke intensivvårdskrävande samhällsförvärd pneumoni bör vara >60%. Region Sörmland: 44%
 - Att andelen kinoloner och cefalosporiner av total mängd rekvirerad antibiotika minskar. Region Sörmland: Parenterala cefalosporiner minskar från 2,6% till 2,3%. Per orala kinoloner ligger kvar på 14%.
 - Ingen antibiotikaprofylax vid kirurgi ska överstiga ett dygn. Ingen analys detta år.
 - >90% av patienter som behandlas för afebril cystit får förstahandsmedel. Region Sörmland: Totalt 63 %. (kvinnor 74 %, män 37 %).

- Uppdatering av centrala antibiotikafavoriter i NCS Cross.
- Uppföljning av Programråd Stramas kvalitetsmått för primärvård:
 - Förskrivning av 250 recept på antibiotika/1000 invånare och år i Sverige. Målet ska nås genom successiv minskning från nuvarande nivå varje år. Minskning från 287 till 276 recept/1000 invånare och år jämfört med 2018 (-4 %).
 - Att alla landsting/regioner ska kunna leverera diagnos- och analyskopplade förskrivningsdata på klinik/vårdcentralsnivå och individuell nivå. Görs i Region Sörmland.
 - Att minst 80 procent av antibiotika mot luftvägsinfektion till barn 0 till 6 år bör vara penicillin V. Region Sörmland: 73%.
 - Att >80% av kvinnor och > 50% av män som behandlas för afebril urinvägsinfektion får förstahandsmedel: Region Sörmland: Kvinnor 94%, män 68%.
 - Att andel kinoloner av urinvägsantibiotika som förskrivs till kvinnor underskrider 10 %. Region Sörmland 3,7%.
 - Att andel kinoloner av urinvägsantibiotika som förskrivs till män med afebril urinvägsinfektion minskar. Region Sörmland 25%, minskande.
 - Att >80% av patienter med antibiotikabehandlad faryngotonsillit har ett positiv snabbtest för streptokocker grupp A (GAS). Region Sörmland: 49%.
 - Att <10% av patienter med antibiotikabehandlad faryngotonsillit har ett negativ snabbtest för GAS. Region Sörmland 19%.
 - Att snabbtest för GAS saknas hos <10% av patienter med antibiotikabehandlade faryngotonsillit. Region Sörmland 33%.
 - Att <10 % att patienter med akut bronkit antibiotikabehandlas. Region Sörmland 33%.
- Uppdatering av läkemedelskommitténs Reklista 2020–2021.
- Digitala vårdgivare: Uppföljning av Stramas kvalitetsindikatorer vid digitala vårdmöten. Hälsoval sammanställer data som analyseras av Stramagruppen utifrån Stramas nationella dokument som uppdaterades okt 2019. Data presenteras i en separat rapport.

9. Antibiotikaprofylax inför kirurgi ska ges på rätt sätt

Strama:

PM för urologisk profylax tas i bruk

Inväntar nationella rekommendationer för antibiotikaprofylax vid bukkirurgi, klar sommaren 2020.

10. Antibiotika ska användas rationellt:

Strama:

- Antibiotikasmarta sjuksköterskor - rondkort introduceras successivt med införandet av antibiotikaronder: hittills 4 avdelningar.

- Utbildningar:
 - AT-läkare: Eskilstuna, Katrineholm och Nyköping 1 gång/ år.
 - Programet för nytexaminerade sjuksköterskor: Översiktlig föreläsning om diagnostik och behandling av infektioner, antibiotikaresistens och Strama.

11. Information till vårdgivare:

Strama:

- Artikel Terapitips
- Distribution av uppdateringen av broschyren Behandlingsrekommendationer för vanliga infektioner i öppenvård.
- Uppmaningar till förskrivare att använda Strama-appen för riktlinjer kring behandling av infektioner i både öppen- och slutenvård.
- Inlägg i sociala medier europeiska antibiotikadagen 2019, fokus på regionens arbete med antibiotikaronder i slutenvård.

12. Information till allmänhet/patienter

Strama

- Deltagande i nationell kommunikationssatsning kring europeiska antibiotikadagen 18 november 2019 med pressmeddelande och inlägg i sociala medier angående regionens arbete med antibiotikaronderna.
- Föreläsningar för allmänheten i Läkemedelskommitténs regi: urinvägsinfektion och vaccination var ämnena för Stramas föreläsningar. Ett tillfälle i Eskilstuna, Katrineholm respektive Nyköping.

13. Programråd Strama:

Strama:

- Deltagande i nationella möten anordnade av Programråd Strama och Folkhälsomyndigheten.
- Deltagande i möten anordnade av Sjukvårdsregion Örebro-Uppsalas regionala Stramagrupp 2 gånger per år.
- Deltagande i arbetsgrupp Nationella behandlingsrekommendationer för infektioner i slutenvård.
- Deltagande på Stramadagen 2019.
- Deltagande i workshop anordnade av nationella Strama. Två workshops under året: antibiotikaronder och om antibiotikaresistens med fokus på blododlingar.
- Skicka deltagare till nationell Stramautbildning på Långholmen. 2019 deltog 2 kollegor från Stramagruppen.

14. Övriga intressenter:

Strama:

- Deltagande i Läkemedelskommitténs expertgruppsmöten.
- Deltagande i Smittskyddskonferens.

- Lokalt Programområde Infektion (LPO Infektion): Stramagruppen representerad i LPO Infektion i form av två personer.

Fem utmaningar för 2020:

1. Primärvården ska börja använda diagnoskopplade data i Medrave och Primärvårdskvalitet för att följa Folkhälsomyndighetens s.k. MIRA-indikatorer. Stramas allmänläkare kan stötta vårdcentralerna i detta arbete.
2. Cystiter behandlas med onödigt bred antibiotika både i slutenvård och i primärvård. Resistensen hos vissa bakterier som orsakar urinvägsinfektion redan hög mot kinoloner, denna utveckling måste bromsas. Mycket viktigt att asymtomatisk bakterieurin inte behandlas, och att läkare väljer förstahandsmedel vid symtomatisk urinvägsinfektion. Strama behöver satsa på utbildningsinsatser inom slutenvården och primärvården. Infektionsverktyget kan användas för att följa förskrivningen i slutenvård, och Medrave/primärvårdskvalitet i primärvård, men det är ett stort arbete att få verksamheterna intresserade av att följa denna viktiga kvalitetsparameter.
3. Utveckla antibiotikaronderna och införa rond på återstoden av avdelningarna i regionen. Ett arbete som Strama bedriver tillsammans med infektionskliniken.
4. Lansera den nationella rekommendationen om antibiotikaproylax vid bukkirurgi och verka för att opererande specialiteter undersöker följsamheten till behandlingsrekommendationer för per operativ antibiotikaproylax. Sker genom rapport från Infektionsverktyget i kombination med journalgranskning, Strama kan stötta verksamheterna, men arbetet behöver göras i verksamheten.
5. Uppföljning av digitala vårdgivares antibiotikaförskrivning utifrån Stramas kvalitetsindikatorer för digital vård. Sker tillsammans med Hälsoval.